

MEMO

Onderwerp:	Afwegingskader bij strafrechtelijke handhaving
Opsteller:	A. Klijn
Datum:	31 augustus 2022

Aanleiding en doelstelling

In 2021 heeft de ODG een evaluatie uitgevoerd naar het gebruik van de Landelijke Handhavingsstrategie. Eén van de zaken die in deze evaluatie werd geconstateerd is dat de boa's van de ODG behoefte hebben aan een afwegingskader aan de hand waarvan zij in de veelheid aan binnenkomende zaken een prioritering kunnen aanbrengen. Het afwegingskader is afgestemd met de Officier van Justitie en zal ook ter instemming aan de Brzo-bevoegde gezagen worden voorgelegd.

Afwegingskader

Indien de hoeveelheid zaken die voor strafrechtelijke vervolging worden aangedragen de boa's noodzaakt tot kiezen welke zaak wordt opgepakt, dan zal dit als volgt gebeuren. Zaken hoger op de lijst krijgen prioriteit boven zaken lager op de lijst.

Tabel 1: Basis-afwegingskader

	Met prioriteit opgepakt:
1.	Zaken met direct aanzienlijk gevaar voor de volksgezondheid en het milieu
2.	Zaken met onomkeerbare overtredingen
3.	Zaken met recidive (strafrecht/bestuursrecht)
4.	Zaken met situationele prioriteiten (gegeven door OM, bevoegde gezagen of de ODG)
5.	Zaken met reeds een LOD/LOB
6.	Zaken met reeds een VLOD/VLOB

Ad. 1 Zaken waarbij een overtreding is geconstateerd die tot direct (aanzienlijk) gevaar voor de volksgezondheid of het milieu leidt verdienen prioriteit boven alle andere zaken. Om de volksgezondheid en/of het milieu niet onnodig aan gevaar bloot te stellen is het van belang om het voortduren van de overtreding snel een halt toe te roepen, middels strafrechtelijke handhaving. Dergelijke overtredingen dienen immers sterk ontmoedigd te worden.

Nb. De LHS houdt in haar interventiematrix ook rekening met gevaren voor volksgezondheid en milieu; dergelijke overtredingen worden al zwaarder gecategoriseerd door de toezichthouder.

Ad. 2 Last onder dwangsom (LOD) en last onder bestuursdwang (LOB) zijn niet mogelijk bij een onomkeerbare overtreding omdat de overtreder de overtreding niet of niet volledig kan herstellen. Wil er toch een ontmoedigend effect uitgaan vanuit de handhaving, dan moet dit geschieden middels strafrecht. Daarom krijgen onomkeerbare overtredingen hoge prioriteit.

Ad. 3 Indien er sprake is van herhaaldelijk begaan van eenzelfde overtreding door een overtreder (recidive), en geconstateerd kan worden dat bestuurlijk handhaven niet de gewenste effecten heeft, dan kan strafrechtelijke handhaving de passende interventie zijn.

Deze zaken hebben dan prioriteit boven zaken waarvoor bestuurlijke handhaving nog niet is uitgeput.

Ad. 4 Soms behoort het terugdringen van een specifieke soort overtreding tot een prioriteit van het OM. Het is dan wenselijk om bij dergelijke zaken sneller strafrechtelijk te handhaven dan bij andere zaken. Dit kan ook gelden voor overtredingen waarvan een bevoegd gezag expliciet aangeeft deze te willen terugdringen.

Ad. 5 en 6 Bij zaken waarvoor reeds een LOD/LOB of een VLOD/VLOB is uitgeschreven of bestuurlijke handhavinginstrumenten nog niet zijn uitgeput, kan naar een zijdelings strafrechtelijk traject worden uitgeweken. In de interventiematrix van de LHS wordt aangegeven bij welke overtredingscategorieën strafrecht wordt betrokken. Strafrechtelijke handhaving vindt dan in principe plaats; overleg met de toezichthouder is hier een onderdeel van.

Nb. Soms wordt er gesproken over 'zware' en 'minder' zware zaken. Of iets een 'zware' zaak is of een minder 'zware' zaak is een definitiekwestie. In dit afwegingskader duidt 'zwaar' op de zwaarte van de overtreding. Een zaak kan ook meer of minder 'zwaar' zijn in termen van loopduur en tijdsbelasting voor de boa. Dit laatste bedoelen we nadrukkelijk niet. Het is desondanks wenselijk dat er een goede balans is tussen meer en minder tijdsintensieve zaken zodat er voldoende zaken afgerond worden. We verwachten dat het voorgestelde afwegingskader de juiste middenweg hiertoe zal houden.

Voorstel

Voorstel is om bovenstaand afwegingskader na vaststelling als basis-richtlijn te nemen voor de prioritering in zaken bij strafrechtelijke handhaving.

